

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 13

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2020

Видається за рішенням вченої ради
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Рекомендовано до друку вченою радою
біолого-технологічного факультету
(протокол №2 від «23» вересня 2020 р.)

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор)

Пелих Н.Л. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Пелих В.Г. – д.с.г.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри технології переробки та зберігання с.г. продукції

Ведмеденко О.В. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва

Папакіна Н.С. - к.с.-г.н., доцент кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 35, 30,90,111

Науково- інформаційний вісник біолого- технологічного факультету.
Вип. 13. – Херсон: ХДАУ, - 2020. - 520 с.

© *Біолого-технологічний факультет ХДАУ, 2020 р.*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**ПРИСВЯЧЕНА 80-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ
НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ
УКРАЇНИ, КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

КОВАЛЕНКА ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА

11 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

Херсон

З М І С Т

Секція 1. Селекція та розведення

<i>Oleksandr Kodak, Farkas János György Kuvyr, István Nagy</i> Application of selection indices for Hungarian pig breeds	10
<i>Khalak V.I., Gutiy B.V., Chernyavsky S.E., Chegorka P.T.</i> Active acidity (pH) of muscle tissue of young pigs and its relationship with other qualitative indicators	13
<i>Mamedov S.M.</i> Productivity features of Romanov sheep in Kherson region condition	19
<i>Бабаєва К.З., Пелих Н.Л.</i> Особливості показників продуктивності свиней різних генотипів в умовах окремого господарства	29
<i>Бакай О.Д., Папакіна Н.С.</i> Вплив статі на продуктивність молодняку овець	30
<i>Василенко М.М., Туніковська Л.Г.</i> Особливості м'ясних якостей свиней різного напрямку продуктивності в умовах окремого господарства	34
<i>Ведмеденко О.В., Алімова Д.С.</i> Зв'язок лінійної оцінки корів з молочною продуктивністю	40
<i>Вовченко Б. О., Кравченко О. В., Соболев О. М.</i> Обґрунтування вибору порід для поліпшення коней робочо-користувального напрямку в умовах Півдня України	44
<i>Горб Є.В., Пелих Н.Л.</i> Обґрунтування комплексної оцінки відтворювальних якостей свиноматок різних генотипів	51
<i>Горб К.В., Папакіна Н.С.</i> Практика підбору овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи	52
<i>Гусєв І.О., Корбич Н.М.</i> Звивистість вовни баранців таврійського типу асканійської тонкорунної породи	56
<i>Данець Л.М., Ткачова І., Шабля В.</i> Вплив живої маси телиць у різні вікові періоди на подальшу молочну продуктивність	59
<i>Димар І.О., Харламова Т.С.</i> Обґрунтування оцінки продуктивних якостей свиноматок за селекційними індексами	63
<i>Дудка О.І.</i> Вплив генеалогічних формувань на продуктивне довголіття свиней асканійської селекції	70
<i>Зельдін В.Ф.</i> Ефективний прийом інтенсифікації селекційного процесу з поголів'ям свиней	76
<i>Євтушенко Є.М., Папакіна Н.С.</i> Особливості генетичної структури гурту м'ясної худоби в умовах державного підприємства «Дослідне господарство «Асканійське»	80
<i>Карпенко О.В., Козка Ю.О.</i> Дослідження особливостей виробництва м'ясних виробів з яловичини	85
<i>Карпенко Б.М.</i> Відтворювальні якості свиноматок породи ландрас за чистопородного розведення, схрещування та гібридизації в умовах промислового комплексу	88
<i>Карпенко О.В., Юзюк Т.В.</i> Оцінка генетичної дискретності кросів птиці	94

співвідношення статі потомства у молочному скотарстві	
<i>Шибко Г. Д., Корбич Н.М.</i> Сортовий склад рун овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи з різним настригом митої вовни	374
<i>Яворський В.О., Панкєєв С.П.</i> Органічні методи виробництва яловичини у спеціалізованому м'ясному скотарстві	378
<i>Яковчук В.С., Іваніна О.П.,</i> Доїння вівцематок асканійської селекції на двох станковій установці лінійного типу	385
<u>Секція 3. Технологія годівлі та біологія продуктивності тварин</u>	
<i>Дубина О.Р.</i> Розвиток клітинної теорії	389
<i>Варнава Н.С.</i> Біологічне обґрунтування режимів інкубації для окремих видів свійських птахів	391
<i>Вовченко Б.О., Кравченко О. В., Соболев О. М.</i> Огляд сучасних вимог до технології годівлі та утримання коней ваговозних порід	394
<i>Воловоденко Є.В., Любенко О. І.</i> Використання вапнякових комплексів в складі комбикормів для курей-несучок другого продуктивного періоду кросу «Ломанн білий»	402
<i>Гарматюк К.В.</i> Підвищення показника великоплідності за рахунок оптимізації фактору годівлі поросних свиноматок	407
<i>Ісаєв А.В., Харламова Т.С.</i> Оптимізація відгодівлі ремонтних свинок в умовах фермерського господарства	411
<i>Івашкіна Л. Г., Любенко О. І.</i> Вміст різного рівня сирого протеїну на продуктивність качок	420
<i>Костиця В.О., Панкєєв С.П.,</i> Організація годівлі худоби у спеціалізованому м'ясному скотарстві	425
<i>Ляшевська Н.С., Панкєєв С.П.,</i> Біологічні особливості відтворення стада у спеціалізованому м'ясному скотарстві»	432
<i>Лисак О.О., Любенко О. І.</i> Вплив вітаміну Д ₃ на ріст і розвиток індичат	438
<i>Папакіна Н.С.</i> Практика та перспективи використання стовбурових клітин	443
<i>Повод М.Г., Кліндухова І.М., Андрєєва Д.М.</i> Порівняння продуктивності кнурців за різного способу їх кастрації	447
<i>Соболев О. М., Вовченко Б. О., Кравченко О. В.</i> Сучасні підходи до вивчення довголіття кішок у зв'язку з неінфекційною захворюваності	451
<i>Соколенко О.О.</i> Особливості формування статевих клітин сільськогосподарських тварин	458
<i>Фурсенко М., Ведмеденко О.В.</i> Особливості формування росту і розвитку молодняку великої рогатої худоби молочних порід	463

7. Frieden L., Looft C. and Tholen E. Breeding for reduced boar taint. Lohman Information 2011, Vol.46(1): 21-27.

8. The effects of gender and slaughter weight on the growth performance, carcass traits, and meat quality characteristics of heavy pigs / M. A. Latorre [et al.] // Journal of Animal Science. 2004. Vol. 82. P. 526–533.

УДК 614.2

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДОВГОЛІТТЯ КІШОК У
ЗВ'ЯЗКУ З НЕІНФЕКЦІЙНОЮ ЗАХВОРЮВАНІСТІ**

Соболь О. М., -к. с. – г. н, доцент

Вовченко Б. О., - доктор с. – г. наук, професор

Кравченко О. В. – здобувач вищої освіти, магістр ТВППТ

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

У сучасному суспільстві соціальна роль домашніх тварин значно трансформувалася. Основними трендами цієї трансформації були:

- радикальне зниження утилітарної функції кішок. У 1999 році 79% опитаних, у кого ще не було кішки, вважали, що головна причина для її закладу - ловля мишей і щурів; у 2017 році лише 16% власників очікували своїх тварин виконання цих обов'язків;

- зміна сприйняття домашніх тварин. У 2017 році 83% власників кішок готові назвати свого вихованця членом сім'ї, другом і навіть дитиною, в 1999 році ці показники були лише 72%. Приблизно в п'ять разів за останні два роки зросла кількість поїздок з домашніми вихованцями в таксі;

- збільшення відповідального ставлення до годівлі кішок. За даними MarsPetcare, нові звички в харчуванні своїх вихованців власники стали

купувати в останні 10-15 років, все частіше віддаючи перевагу збалансованим повнораціонним кормів.

Відповідно, збільшилася середня тривалість життя кішок. У 1997 - 1999 роках вона становила 10-12 років, в 2017 - 15-17 років і зараз все частіше можна зустріти котів-довгожителів у віці 20-22 роки, і навіть 25 років. В Японії був зафіксований абсолютний рекорд довголіття серед котів - 38 років.

Особливу роль в підвищенні довголіття тварин зіграла доступність ветеринарної допомоги, включаючи - високотехнологічну. В сучасних ветлікарнях розвинених країн проводять МРТ, УЗД - дослідження, комп'ютерну томографію. Значно вплинули на тривалість життя кішок активна вакцинація, препарати, що застосовуються проти різних паразитів [1].

У зв'язку зі зміною соціальної роллю кішок, захворювання кішок і людини часто загальні: серцево-судинні патології, ниркові та обмінні хвороби, депресивні стани [2]. У зв'язку з підвищенням середньої тривалості життя кішок, широкого поширення набули захворювання, характерні для похилого віку - в першу чергу, онкологічні патології [3].

Серед причин загальної смертності кішок, пухлинні захворювання впевнено утримують друге місце. Як правило, це пухлини шкіри і молочних залоз відповідно. Наприклад, у кішок рак молочної залози відрізняється вкрай агресивним перебігом, високим ступенем злоякісності і поганим прогнозом. Тільки в 10 - 14% випадків у молочній залозі кішок можна зустріти доброякісні процеси, в той час, як злоякісні пухлини діагностуються в 86 - 90% [1].

На тривалість життя кішок, як безпосередньо, так і опосередковано, впливають різноманітні стрес - фактори. Стрес може виникати з різних причин: довга відсутність господаря, переїзд, зміна корми або, наприклад, нова тварина в будинку. Так, саме стрес є переважаючою

причиною виникнення найбільш поширеного захворювання нижнього відділу сечовивідних шляхів - ідіопатичного циститу кішок (ІЦК), який відзначається приблизно у 60% кішок із захворюваннями сечового міхура [4].

Так, в Англії були отримані дані випадкової вибірки більше 100 тис. кішок, середня тривалість життя становила 14 років, але вона сильно варіювалася залежно від породи. Визначено два піки смертності - один у віці 1 року, а інший - у віці 16 років.

Основною причиною смерті було виявлено травми. Для молодих кішок травми склали 47% смертей (половина з них - дорожньо-транспортні пригоди), таким чином, спосіб життя на відкритому повітрі для домашніх кішок несе високі ризики. У кішок старше 5 років основною причиною смерті було захворювання нирок, на них припадало 13,6% оцінених смертей. Для кішок похилого віку найбільш поширені були нез'ясовані і онкологічні захворювання, неврологічні, ендокринні, поведінкові порушення, захворювання печінки, ротової порожнини, травної, серцево-судинної та сечостатевої систем [5].

Серед захворювань серцево-судинної системи збільшується інцидентність ідіопатичної гіпертрофічної кардіоміопатії (ГКМП), яка достовірно має генетичну основу у кішок порід мейн-кун, персидська, регдолл і американська короткошерста. Хворіють, як правило, коти середнього віку (від 6 років і старше), поширена раптова смерть.

Серед захворювань сечостатевої системи, що призводять до передчасної смерті, висока частота «котячого урологічного синдрому» (FLUTD), в більшості хворіють домашні кішки високою вгодованості у віці від 2 до 6 років. Захворювання найчастіше спостерігається взимку і навесні, при цьому явною статевої приналежності немає. Смертність коливається від 6 до 36%. Також багато тварин помирає від хронічної ниркової недостатності, яка часто зустрічається у геріатричних кішок [6].

У дослідженнях Федерального університету Уберландія (Бразилія) найбільш частими причинами загибелі кішок були захворювання травної системи (13,71%), серед них найбільш частою етіологією був ліпідоз печінки (18,75%).

Таблиця 1 - Характеристика незаразної захворюваності кішок у зв'язку із породною належністю

Порода або фенотип	Загальна кількість кішок,		Захворюваність, кількість випадків	
	гол.	%	всього	%
Персидська	11	6,32	14	7,45
Скоттіш - фолд	19	10,92	22	11,70
Британська короткошерста	16	9,2	18	9,57
Корніш-рекс	14	8,05	18	9,57
Мейн-кун	8	4,6	8	4,26
Сибірська	16	9,2	16	8,51
Сіамська та орієнтальна	22	12,64	23	12,23
Бенгальська	2	1,15	2	1,06
Скоттіш - страйт	7	4,02	8	4,26
Безпородні	59	33,91	59	31,38
В цілому	174	100	188	100,00

Другою найбільш ураженою системою була респіраторна (10,86%), основними захворюваннями були гостра пневмонія, набряк легенів і діафрагмальна грижа, що викликають смерть кішок з будь-яким порушенням в цій системі. Досить поширеними причинами смертності були пласкоклітинний рак, фіброзна остеодистрофія, переломи і травми і захворювання нижнього відділу сечовивідних шляхів [7].

В наших дослідженнях було відмічено досить високу інцидентність для такого захворювання, як природжений полікістоз нирок. Найменш схильними до цього захворювання були безпородні та кішки сіамо – орієнтальної групи (рівень інцидентності 3,4 - 4,6%).

При аналізі вікового розподілу захворюваності з'ясувалося, що більшість хворих кішок (66,7%) відносилась до вікової категорії 10 років і старше, хоча поодинокі випадки зустрічалися і в молодших категоріях [8]. Мали значення і породні характеристики (табл. 1). Найбільш високий рівень захворюваності мали представники порід мали представники породи корніш – рекс (1,29 випадків на 1 голову), персидська (1,27), різновиди шотландської (1,14 – 1,16) та британської короткошерстої породи (1,13 випадків на 1 голову).

Захворюваність кішок пов'язана з їх довголіттям. В дослідженнях смертності кішок різних порід, проведених за даними 90 клінік у Великобританії (табл. 2), переважну кількість (близько 93,0%) кішок складала кросбредні (безпородні) тварини, серед породних найбільше були представлені персидська та британська короткошерста породи.

У кросбредних кішок медіана тривалості життя була вищою, ніж у чистопородних (медіана 14,0 років (lim 9,1-17,0) проти 12,5 років (lim 6,1-16,4), але окремі породи кішок суттєво різнилися за тривалістю життя.

У кішок, які помирали у віці 5 років або пізніше (n = 3360), кросбредінг, менша маса тіла були пов'язані зі збільшенням тривалості життя. В усіх дослідженнях відмічено позитивний вплив стерилізації котів та кішок як на стан їх здоров'я, так і на показники їх довголіття [5].

Виходячи проведеного аналізу досліджень, відбулися зміни соціальної ролі, захворюваності та довголіття кішок. На тлі цих трендів, зростає роль профілактичної ветмедицини, що визначають найбільш поширені захворювання, причини смерті та фактори ризику для них. Накопичення такої інформації надасть цінні знання про чинники, що

впливають на здоров'я, хвороби і тривалість життя домашніх кішок, які сприятимуть поліпшенню стратегій розведення, утримання, клінічного догляду та профілактики захворювань.

Таблиця 2 - Оцінка довголіття кішок у зв'язку з їх породною належністю

Порода або фенотип	Вік настання смерті, років	Кількість кішок	
		гол.	%
Бірманська	16,1	12	0,31
Королівська бурма	14,3	31	0,80
Сіамська	14,2	31	0,80
Персидська	14,1	70	1,80
Безпородні	14	3621	92,97
Британська короткошерста	11,8	69	1,77
Мейн-кун	11	14	0,36
Регдолл	10,1	21	0,54
Абіссінська	10	11	0,28
Бенгальська	7,3	15	0,39
В цілому		3895	100,00

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ветеринарная онкология / Ветеринарная клиника АСВЕТ. URL: <http://asvet.ru/veterinary-services/veterinary-oncology.html>
2. Ottoni, C., Van Neer, W., De Cupere B. et al. The palaeogenetics of cat dispersal in the ancient world. Nat Ecol Evol. 2017.1. P.0139. URL: <https://doi.org/10.1038/s41559-017-0139>
<https://www.nature.com/articles/s41559-017-0139>
3. Longevity & Causes of Death in Pet Cats. URL: <https://skeptvet.com/Blog/2015/03/longevity-causes-of-death-in-pet-cats/comment-page-1/>

4. Идиопатический цистит кошек. Обследование и лечение. URL: <https://vet-centre.by/services/nephrology/idiopaticheskiy-cistit-koshek-ick/>
5. O'Neill D., Church D., McGreevy P., Thomson P., Brodbelt D. Longevity and mortality of cats attending primary care veterinary practices in England. Journal of feline medicine and surgery, 2014. 10.1177/1098612X14536176. URL: https://www.researchgate.net/publication/263100938_Longevity_and_mortality_of_cats_attending_primary_care_veterinary_practices_in_England
6. Dae Y. K. Common Causes of Death in Cats. World Small Animal Veterinary Association World Congress Proceedings, University of Missouri, MO, USA, 2011. URL: <https://www.vin.com/apputil/content/defaultadv1.aspx?pId=11343&catId=34559&id=5124262>
7. Rodriguez S. – C, Moreira T.A., Nascimento F.C.O., Blanca W. T., Souza R. R., Medeiros A.A. Causes of death of domestic cats in a veterinary hospital of Uberlandia, Minas Gerais state: a retrospective study. URL: https://www.researchgate.net/publication/323012666_Causes_of_death_of_domestic_cats_in_a_veterinary_hospital_of_Uberlandia_Minas_Gerais_state_A_retrospective_study
8. Соболь О. М. Вікові та породні особливості захворюваності кішок на незаразні хвороби в умовах м. Херсон//Таврійський науковий вісник: Науковий журнал,Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 112. С. 212 - 219.